

„UGNINIŲ DRAKONŲ“ KOVOS PABRADĖJE

Kai galingiausi Lietuvos kariuomenės pabūklai – Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos bataliono haubicos – pradeda spjaudyti ugnimi, net ir per pratybas užgniaužia kvapą.

100 sviedinių per dieną

Jau vien 105 mm haubicų charakteristikos atrodo įspūdingai: maksimalus šaudymo nuotolis – 11,2 km, šaudmens svoris – beveik 15 kg, pradinis šaudmens greitis – 472,4 m/sec. Vienam pabūklui aptarnauti reikia 8 karių. Kai prasideda veiksmas, kovinis šaudymas, – sudreba net žemė, o į galvą įkyriai lenda palyginimas su ugnimi spjaudančiais drakonais.

Tačiau artileristams toks pasakymas gali atrodyti per daug pompastiškas, nes jie šiuos „drakonus“ jau seniai sutramdė ir privertė ugnį nukreipti ten, kur labiausiai reikia. Daug svarbių pareigų šaudant haubicomis patikėta ne tik profesionalams, bet ir šauktiniams kariams, visi jie net kelis kartus per metus atvyksta į Centrinę poligoną Pabradėje atnaujinti įgūdžių, o šių metų balandžio pradžioje ten vyko baigiamosios baterijos pratybos.

„Per savaitės trukmės pratybas kariai pirmas dvi dienas mokėsi taktinių veiksmų, o šiandien prasidėjo praktinis šaudymas į taikinius už 5 km su skeveldriniais sviediniais, per dieną planuojame iššauti 100 šūvių. Bus vertinamas taiklumas, naktį išbandysime ir šūvius su šviečiamaisiais sviediniais. Rytoj laukia šaudymas tiesiu taikymu į už 700 m esančius taikinius, bus naudojami specialūs akumuliaciniai sviediniai, skirti šarvui pramušti“, – pasakojo pratybų vadovo pavaduotojas, artilerijos karininkas kpt. Rimantas Ribokas.

Taigi koks yra kovinio šaudymo haubicomis ritualas?

Ugnies linija

Kad artilerijos sviediniai lėktų tiesiai į taikinius, reikia daugelio karių pastangų. „Pozicijų rajone, arba ugnies linijoje, yra išdėstyti pabūklai. Taikinių rajone įsikūrę priešakiniai stebėtojai, kurie mato taikinius ir koreguoja ugnį – kad sviediniai lėktų ten, kur reikia. Stebėtojai reikiamas koordinatas perduoda ugnies valdymo centrui, kuris apskai-

čiuoja, kokias komandas duoti pabūklams“, – trumpai šaudymą apibūdino kpt. Žilvinas Jasiūnas, Artilerijos bataliono S-6 skyriaus viršininkas, šaudymo pratybų saugos vadovas.

Šaudyti galima įvairiais būdais, pavyzdžiui, paleisti vieną salvę ar dvi iš karto pagal laiką, – tai priklauso nuo pratybų uždavinių. Artileristų tikslas – kad sviediniai kristų ne į vieną tašką, bet į numatyto dydžio plotą, vadinamąją dėžutę. Artilerijos sviedinių skeveldros lekia 150 m atstumu.

Nuo užduoties priklauso ir amunicijos paruošimas. „Skeveldriniai sviediniai sveria po 15 kg, iki pratybų rajono sviedinys ir tūta su paraku transportuojami atskirai, o sudedami kartu atsižvelgiant į poreikius. Iš viso yra 7 parako maišeliai, kokiu atstumu norima šauti, tiek reikia įdėti maišelių (pvz., šaudant į taikinius už 5 km – 5 parako maišeliai). Sviediniai gali būti kontaktiniai: sprogti tik palietę žemę, arba su laiko užtaisais – sprogti ore numatytoje vietoje“, – artilerijos subtilybes pristatė kpt. Ž. Jasiūnas.

Pažvelkime iš arčiau, kaip vyksta darbas ugnies linijoje.

Daug svarbių pareigų šaudant haubicomis patikėta šauktiniams.

Artilerijos sviedinys sveria 15 kg ir gali nuskrieti maždaug 11 km.

Eil. J. Klusui patikėtos itin atsakingos taikytojo pareigos.

„Drakonų“ tramdytojai

Škart artilerijos pratybose dalyvavo ne visa baterija – keturios haubicos. Vieną pabūklą aptarnauti turėtų mažiausiai aštuonių žmonių komanda: skyriaus vadas, vilkiko vairuotojas, taikytojas, taikytojo padėjėjas, užtaisytojas, nustatytojas ir sviedinių padavėjas. Šioje komandoje dirba du profesionalai, kiti – šaukstiniai kariai. „Svarbiausia yra taikytojo iš kairės pozicija, nuo jo pasukimų priklausys, kur sviedinys lėks. Šaudant tiesiu taikymu svarbiausias tampa taikytojo padėjėjas iš dešinės. Kitos pozicijos taip pat svarbios, pavyzdžiui, užtaisytojas ne tik įdeda sviedinį, bet ir nustato sprogdiklį pagal reikiamus parametrus. Dirbti prie artilerijos pabūklų šaukstiniai paruošiami per šešis mėnesius, jie atlieka įvairias individualias ir kolektyvines užduotis, laiko egzaminus ir tik tuomet pradeda šaudyti poligone“, – pasakojo kpt. R. Ribokas.

Priešakinių stebėtojų pozicija.

Centriniame poligone sutiktiems artileristams šaukstiniai tai buvo trečiosios – baigiamosios pratybos, nes jau gegužę dauguma jų grįš į civilį gyvenimą. Jaunieji „drakonų“ tramdytojai per kovinius šaudymus atrodė savimi pasitikintys ir ramūs. „Labiausiai norėjau tarnauti laivyne, patiko ir artilerija. Patekęs čia buvau paskirtas į

taikytojo poziciją, o tai atsakingas darbas. Nerimavau tik per pirmąsias pratybas, bet didelio „grybo nesupjoviau“. Dabar jau ramus, šiandien sekasi gerai, paleidom jau 15 šūvių. Sunkiausia turbūt yra pabūklus suorientuoti, kad visi į tą pačią pusę žiūrėtų“, – tarnybos patirtimi dalijosi eil. Justinas Klusas.

Jo kolega eil. Aurimas Junda per privalomąją karo tarnybą sugebėjo net karjerą padaryti: iš užtaisytojo tapo taikytoju. „Įdomu dirbti abiejose pozicijose. Per visą tarnybą pratybos ir buvo įdomiausias dalykas. Tiesą sakant, artileristo duona gana sunki, bet išverti galima. Apskritai kariuomenėje man patinka, bandysiu čia likti ir toliau, norėčiau tarnauti brigadoje „Geležinis Vilkas“, – ateities planus atskleidė eil. A. Junda.

Vis dėlto nuo svajonių grįžkime prie pratybų. Kaip sekasi priešakiniams stebėtojams?

Artilerijos akys

Priešakinių stebėtojų grupė buvo įsitaisiusi netoli taikinių rajono. „Mūsų pareiga – stebėti ir koreguoti ugnį, mes vieninteliai matome taikinius. Šiandien šaudyti sekasi gerai: jau pats pirmas šū-

vis buvo tiesiog idealus – tiesiai į taikinį, nors pabūklas dar net nebuvo išilęs. Jei sviediniai krenta ne ten, kur reikia, koreguojame ir perskaičiuojame nuostatas“, – savo komandos darbą komentavo priešakinių stebėtojų grupės vadas vyr. ltn. Vaidas Žiogas.

Per pratybas iš viso darbuosiu trys priešakinių stebėtojų grupės ir svečiai iš Latvijos (apie juos kiek vėliau). Visi jie buvo įsikūrę greta vieni kitų, nes pabūklai šaudė į tuos pačius taikinius. Pusę metų priešakinio stebėtojo pareigas einantis ltn. Marek Kurjan pasakojo, kad šis darbas jam prie širdies: „Baigęs Karo akademiją galėjau vienas pirmųjų rinktis tarnybos vietą, todėl patekau ten, kur norėjau, man įdomi artileristo darbo specifika. Labiausiai patinka stebėti ir koreguoti, kad sviediniai pataikytų. Net azartas pagauna, kai matai, kad šauna pro šalį, bandai juos nukreipti teisinga linkme. Man tai trečios pratybos, kuo daugiau praktikos, tuo lengviau ir įdomiau dirbti, nes patobulėjęs gauni didesnę veiksmų laisvę“.

Priešakiniai stebėtojai ginkluoti lazeriniais tolimaisiais, kuriais galima tiksliai nustatyti atstumą iki 40 km nuotoliu, naktinio stebėjimo prietaisais, stereožiūronais.

Meno teisingai nukreipti ugnį iš lietuvių artileris-

tų pasimokyti atvyko ir kariai iš Latvijos.

Pavykusi partnerystė

Artilerijos batalionas su latvių kariais bendradarbiauja jau ne pirmus metus. „Latviams vedame priešakinių stebėtojų grupės seržanto lygio kursą. Jis lygiai toks pats, kaip ir mūsų bataliono kariams. Mokymo programoje 70 proc. užima praktika: treniruojamės ne tik poligone, bet ir kuo įvairesnėse vietovėse, pvz., kaimuose, miškuose. Stebėtojai išžvalgo savo rajoną, atsitraukimo kelius, pildo dokumentus. Siekiame, kad kariai treniruotųsi kuo realesnėmis sąlygomis“, – pasakojo vyr. ltn. Tomas Repšys, pirmosios ugnies baterijos valdymo būrio vadas, Latvijos karių vyr. instruktorius.

Kurso trukmė – mėnuo, jame mokėsi šeši kariai. „Šiuose kursuose dalyvavau pernai, dabar tik žinias atšviežinu. Čia atvykau koordinuoti veiksmų tarp mūsų ir lietuvių. Mokslai tikrai naudingi, atmosfera gera ir draugiška. Dirbti priešakinio stebėtojo pozicijoje nesunku, bet darbas labai atsakingas. Į Lietuvą atvykome turėdami teorinių žinių, kaip koreguoti ugnį, tačiau čia gauname visą informaciją ir gilinamės į subtilybes“, – įspūdžiais dalijosi kapralas Andrej Karelin, atsakingas už artilerijos operacijų planavimą brigados štabe.

Svečius iš Latvijos gyrė ir vyr. ltn. T. Repšys: „Jie labai iniciatyvūs ir noriai mokosi, stipri motyvacija lemia ir gerus rezultatus“.

„Ugninių drakonų“ kovos Centriname poligone tęsėsi ir naktį – buvo išbandyti šviečiantys sviediniai.

Ilona Skujaitė
Jono Gvildžio nuotr.